

ŞƏRQ qapısı

Doğma, canım-varlığım qədər sevdiyim Azərbaycanım mənim qibləgahımdır

Qəzet 1921-ci ildən çıxır

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Sayı: 105(23.992)

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

www.serqqapisi.az

8 iyun 2022-ci il, çərşənbə

Qiyməti 20 qəpik

“Sabahın tədqiqatçıları-2022” layihəsinə yekun vurulub

Naxçıvan Muxtar Respublikası Təhsil Nazirliyinin və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Naxçıvan Bölməsinin birgə təşkilatçılığı ilə Heydər Əliyev Uşaq-Gənclər Yaradıcılıq Mərkəzində “Sabahın tədqiqatçıları-2022” layihəsinin yekunu ilə bağlı tədbir keçirilib.

Tədbirdə təhsil naziri Rəhman Məmmədov muxtar respublikada aparılan məqsədyönlü təhsil siyasətindən danışıb.

Vurğulanıb ki, nazirlik tərəfindən şagirdlərin istedad və bacarıqlarının aşkar edilməsinə və inkişafına, eləcə də şagirdlərin elmi axtarışlara sövq edilməsinə yönəlmiş bir sıra layihələr tətbiq olunur. Onlardan biri də “Sabahın tədqiqatçıları” layihəsidir. 2019-2020-ci tədris ilindən tətbiq edilən layihə çərçivəsində ötən dövr ərzində Naxçıvan şəhərində yerləşən ümumtəhsil məktəblərindən xüsusi istedad və qabiliyyəti ilə fərqlənən şagirdlər AMEA Naxçıvan Bölməsinin alimləri tərəfindən elmi himayəyə götürülüb. Şagirdlərlə birgə

laboratoriyalarda tədqiqatlar aparılıb, məruzə, tezis, referat və hesabatlar hazırlanıb. Ötən dövr ərzində tədqiqatların nəticələrindən ibarət sərəgilər təşkil olunub, onlarla müsabiqə və yarışlar, elmi-təcrübi konfrans və seminarlar keçirilib. Cari tədris ilində davam etdirilən layihədə 37 şagird 24 alimin rəhbərliyi altında tədqiqatlar aparıb. Ümumilikdə isə bu gündə 74 elmi rəhbərin və 132 şagirdin iştirakı ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası üçün əhəmiyyətli olan 81 layihə üzrə tədqiqatlar aparılıb.

Təhsil naziri “Sabahın tədqiqatçıları” layihəsinin iştirakçıları tədris ili ərzində qazandıqları uğurlara görə təbrik edib.

Tədbirdə çıxış edən AMEA Naxçıvan Bölməsinin sədri, akademik İsmayıl Hacıyev “Sabahın tədqiqatçıları” layihəsi layihə çərçivəsində xeyli sayda irəliləyişlərin qeydə alınmasından, istər məktəblərin, istərsə də bölmə əməkdaşlarının tədqiqatlara göstərdikləri həssas yanaşmadan danışıb. Savadlı, intellektual gənc nəslin formalaşdırılmasının prioritet məsələlərdən olduğunu qeyd edən akademik İsmayıl Hacıyev bildirib ki, muxtar respublikada elm və təhsilə göstərilən hərtərəfli qayğı tədris prosesinin yaxşılaşdırılmasına, yeni-yeni layihələrin icrasına, uğurların əldə olunmasına başlıca səbəbdır. “Sabahın tədqiqatçıları” layihəsi də elmi potensialı artırmaqla yanaşı, gənc nəsildə mütəxəssislərlə işləmə bacarıqları formalaşdırır, gələcək peşə seçimlərinə müsbət təsir göstərir.

“Sabahın tədqiqatçıları” layihəsinin icraçısı, Naxçıvan Şəhər Təhsil Şöbəsinin baş məsləhətçisi Gülxanım Orucova 2021-2022-ci tədris ilində layihə çərçivəsində görülən işlər və qazanılan uğurlar barədə tədbir iştirakçılarına məlumat verib.

Qeyd olunub ki, beynəlxalq səviyyəli müsabiqələrdə şagirdlər 36 I dərəcəli diplom və medala, 1 şagird III dərəcəli diplom və medala, 3 şagird müxtəlif konfranslarda sertifikatla layiq görülüb.

Diqqətə çatdırılıb ki, “Sabahın alimləri” layihəsində 7 şagird 4 layihə ilə iştirak edib, 3 layihə beynəlxalq qurumların mükafatlarına layiq görülüb.

Tədbirdə “Sabahın tədqiqatçıları” layihəsindən bəhs edən videoçarx izlənilib.

Sonra layihə iştirakçıları həyata keçirdikləri tədqiqat işləri barədə məlumatlar verib, təcrübələr aparıblar. Layihələr böyük maraqla qarşılanıb.

Tədbirin sonunda layihə iştirakçılarına və onların elmi rəhbərlərinə diplomlar təqdim olunub.

Dünən İsvəçrə İnkişaf və Əməkdaşlıq Agentliyinin maliyyələşdirdiyi, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi və Azərbaycan Mikromaliyyə Assosiasiyası tərəfindən icra olunan “Ailə rifahı naminə qadınları maarifləndirək” layihəsi çərçivəsində “Gələcəyini planlaşdır!” adlı təlimə başlanılıb.

“Gələcəyini planlaşdır!” təliminə başlanılıb

çərçivəsində “Gələcəyini planlaşdır!” və “Sahibkar ol!” təlimlərinin keçirilməsi nəzərdə tutulub. Bugünkü təlimə Naxçıvan şəhəri, Babək və Kəngərli rayonları üzrə layihə iştirakçılarından 24 qadın cəlb edilib. Layihənin icra müddəti cari ilin sonunadək nəzərdə tutulur, iyul-avqust aylarında isə sərmayə kapitalının verilməsi planlaşdırılır. Verilən sərmayə kapitalının 75 faizi ailə təsərrüfatlarının qurulması üçün, 25 faizi isə digər fəaliyyət sahələri üzrə nəzərdə tutulub.

Tədbirdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Rəhilə Seyidova muxtar respublikada ardıcıl olaraq həyata keçirilən dövlət qadın siyasəti haqqında ətraflı məlumat verib. Müvafiq sahədə qanunvericilik aktlarının, dövlət proqramlarının qəbul olunmasından bəhs edən komitə sədri qeyd edib ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin “2021-2025-ci illərdə Naxçıvan Muxtar Respublikasında əhalinin məşğulluğunun artırılması üzrə Dövlət Proqramı”nın icrasına uyğun olaraq komitə tərəfindən müvafiq tədbirlər görülür, hər il onlarla qadın sosialyönümlü layihələrə cəlb edilir, özünüməşğulluqları təmin olunur, istedadlı qadınların əl işlərinin sərəgisi və satışı həyata keçirilir.

Qeyd olunub ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən qadınlarla bağlı artıq dördüncü layihənin icrasına başlanılıb. Ötən müddət ərzində keçirilən layihələrdə 128 qadına maddi dəstək göstərilmiş, həmin qadınlar öz təsərrüfatlarını fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun qurmuşlar. Komitə tərəfindən müvafiq təsərrüfatlarda mütəmadi olaraq monitorinqlər keçirilir. Görülən işlərin davamı kimi cari ildə “Ailə rifahı naminə qadınları maarifləndirək” layihəsinin icrasına başlanılıb. Mart ayı ərzində layihənin açılış mərasimi keçirilib, ötən müddət ərzində muxtar respublikanın bütün rayonlarında olmaqla layihədə iştirak edəcək 80-dən artıq qadın seçilib.

Komitə sədri bildirib ki, layihə

Yayda ekologiya problemlərinin həlli istiqamətində görülən tədbirlərdən biri də elektrikli işləyən nəqliyyat vasitələrinə üstünlük verilməsidir. Muxtar respublikada da ekologiyanın qorunması istiqamətində müxtəlif tədbirlər həyata keçirilir. Səmişindəşmada elektrikli işləyən avtobuslardan istifadə olunur. Bu növ avtomobillərin istismarında və təmirində ixtisaslı kadrlara ehtiyac duyulur.

Çin Xalq Respublikasından gələn mütəxəssislər Naxçıvan Texniki Peşə və Sürücülük Məktəbində təlim keçiblər

Dünən Çin Xalq Respublikasından muxtar respublikaya gələn mütəxəssislər Naxçıvan Texniki Peşə və Sürücülük Məktəbində təlim keçiblər.

Bu tədbirlərin davamı olaraq isə Çin Xalq Respublikasından gələn mütəxəssislər məktəbin müəllimləri və avtobus sürücüləri üçün təlim keçiblər.

Xarici mütəxəssislər təlim iştirakçılarına elektrikli işləyən avtomobillərin və avtobusların konstruksiyası, mühərrikin işləmə qaydası, ehtiyat hissələrinin qaydasında geniş məlumatlar veriblər. Elektrikli işləyən avtomobillərdə gələcəkdə yarana biləcək texniki nasazlıqların aradan qaldırılması üçün görüləcək tədbirlər də iştirakçıların diqqətinə çatdırılıb, onları maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Təhsil Nazirliyinin mətbuat xidməti

Cari il may ayının 13-də “Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Nəqliyyat Xidməti” publik hüquqi şəxsə avtobusların təqdimatı za-

Naxçıvan Muxtar Respublikası Rabitə və Yeni Texnologiyalar Nazirliyi tərəfindən ixtisaslı kadrların hazırlanması, işçilərin zəruri peşə istiqaməti üzrə biliklərinin artırılması, habelə müvafiq peşə ixtisasına yiyələnmələri istiqamətində müvafiq tədbirlər həyata keçirilir. Bu tədbirlərin davamı olaraq nazirliyin təşkilatçılığı ilə “Buta Global Enerji” şirkəti və Prysmian Group tərəfindən “Kabel texnologiyaları və bu sahədə ən son yeniliklər” mövzusunda seminar keçirilib.

Seminarı giriş sözü ilə açan Naxçıvan Muxtar Respublikası rabitə və yeni texnologiyalar nazirinin müavini Həbib Novruzov rabitə və yeni texnologiyalar sahəsinə göstərilən dövlət qayğısından bəhs edərək bildirib ki, muxtar respublikada sosial-iqtisadi həyatın bütün sahələrində yeni texnologiyalar geniş tətbiq olunur, bu sahənin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi, əhalinin informasiya-kommunikasiya texnologiyalarına

“Kabel texnologiyaları və bu sahədə ən son yeniliklər” mövzusunda seminar olub

çixış imkanlarının yaxşılaşdırılması, mobil rabitə xidmətinin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi diqqətdə saxlanılır.

Nazirliyin aparat rəhbəri Əziz Hüseynov bildirib ki, muxtar respublikanın mövcud telekommunikasiya şəbəkəsinin əsasını təşkil edən fiber-optik şəbəkə vasitəsilə bütün yaşayış məntəqələrinə və bir sıra qurumlara kəsintisiz rabitə və internet xidmətləri təqdim olunur. Vurğulanıb ki, muxtar respublikada fiber-optik telekommunikasiya şəbəkəsi qurularkən, habelə bir sıra qurumlara və “Evədək optika” layihəsi çərçivəsində fərdi mənzillərə fiber-optik xətlər çəkilən zaman İtaliyanın nüfuzlu şirkəti Prysmian Qrupunun kabel məhsullarından istifadə olunur. Yüksəkkeyfiyyətli, odavamlı olmaqla Prysmian Draka kabelləri bir sıra üstünlüklərə malikdir. İstifadə edilən kabellər İtaliya keyfiyyət standartlarında və Türkiyə istehsal gücündə Naxçıvan Muxtar Respublikası üçün xüsusi istehsal olunur.

Prysmian Group Beynəlxalq Şirkətinin Türkiyə təmsilçiliyinin türk dilli ölkələr, Mərkəzi Asiya, Afrika, Hindistan və Pakistan üzrə ixracat direktoru Murat Tezcan Kabel texnologiyaları və bu sahədə ən son yeniliklər haqqında ümumi məlumat verib.

Qeyd edilib ki, şirkət tərəfindən telekommunikasiya sahəsi üçün geniş çeşiddə fiber-optik liflər, mis kabellər və qoşulma sistemləri istehsal edilir. O da diqqətə çatdırılıb ki, rabitə kabellərinin çəkilməsi məsuliyyətli bir işdir. Bu səbəbdən kabellərin qaydalarına uyğun şəkildə çəkilməsi kabel xətlərinin etibarlı işləməsinə təmin edir.

Daha sonra Prysmian Group mühəndisləri Barış Sönməz və Volkan Kavaklıoğlu slaydlar vasitəsilə fiber-optik kabellər və texniki xüsusiyyətləri, mis rabitə kabellərinin tətbiqi sahələri və ən son yeniliklər barəsində məlumat veriblər. Vurğulanıb ki, fiber-optik kabellərdən bir çox telekommunikasiya şəbəkələrində telefon siqnallarını, internet rabitəsini və kabel televiziya siqnallarını ötürmək üçün istifadə edilir. Fiber-optik kabel mis tellərdən daha incə olsa da, eyni diametrdə daha çox məlumat daşıyır və daha az siqnal itkisi müşahidə olunur. Həminin fiber-optik kabellər son illərdə dünyada getdikcə daha çox istifadə edilir. Sonda iştirakçıların sualları cavablandırılıb.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Rabitə və Yeni Texnologiyalar Nazirliyinin mətbuat xidməti

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Vergi Xidməti və onun qurumları tərəfindən may ayında

Operativ vergi nəzarəti tədbirləri davam etdirilir

muxtar respublika ərazisində fəaliyyət göstərən ticarət, iaşə, xidmət və digər sahələrdə yoxlama və monitorinqlər davam etdirilib, 11 vergidöyüncüsində qanunvericiliyin pozulması faktları aşkar edilib. Operativ vergi nəzarəti tədbirləri zamanı həmin vergidöyüncülərində “Fərqlənmə nişanı” olmadan avtomobil nəqliyyatı ilə sərnişindəşımaya ilə məşğul olma faktları aşkarlanıb və həmin şəxslər barəsində qanunamüvafiq tədbirlər görülüb.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Vergi Xidmətinin mətbuat xidməti

Türkiyə Gənclik Vəqfi (TÜGVA) tərəfindən türkəli gənclərin Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfəri təşkil edilib. Səfər çərçivəsində ümummilli lider Heydər Əliyevin Naxçıvan şəhərinin mərkəzindəki abidəsi və Heydər Əliyev Muzeyi, türk xalqının böyük öndəri Mustafa Kamal Atatürkün büstü, "Xan Sarayı" Tarix-Memarlıq, Möminə Xatın və Açıq Səma Altında Muzey Kompleksi, "Əshabi-Kəhf" Ziyarətgahı Dini-Mədəni Abidə Kompleksi ziyarət edilib. Qonaqlar Duzdağ Fizioterapiya Mərkəzi, Naxçıvan Dövlət Universiteti ilə tanış olub, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Gənclər Fondunda naxçıvanlı gənclərlə görüşdə iştirak ediblər. Görüşdə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Gənclər Fondunun direktoru Cəbi Quliyev və Türkiyə Gənclik Vəqfi İqdr İl təmsilçisi Cəmaləttin Cantəpə çıxış edərək iki ölkə arasında qardaşlıq əlaqələrindən, Türkiyə və Azərbaycan Gənclər fondlarının bu günədək birgə həyata keçirdiyi layihələrin əhəmiyyətindən, hər iki ölkə gənclərinin ortaq maraqları əsasında davam edəcək sıx əməkdaşlıq və planlardan söz açıblar. Görüşün sonunda konsert proqramı olub. Naxçıvan Musiqi Kollecinin instrumental ansamblı tərəfindən təşkil edilən konsert qonaqlara xoş ovqat bəxş edib. Türkiyəli qonaqlar "Şərq qapısı" qəzetinə müsahibə verib.

Türkiyə Gənclik Vəqfi (TÜGVA) İqdr İl təmsilçisi Cəmaləttin Cantəpə: – Biz Türkiyə Gənclik Vəqfi olaraq Türkiyə gəncləri ilə Azərbaycan, xüsusən də naxçıvanlı gənclərin yaxşı əlaqələr qurmasını istəyirik. Buna Naxçıvana yaxın olan İqdirdən də dəstək vermək istədik, İqdr Universitetində təhsil alan gənclərlə belə bir tur keçirməyi qarara aldım. Düşündük ki, həm onlar, həm də buradakı gənclər üçün gözəl başlanğıc və yaxşı proqram olacaq. Naxçıvanda aid təşkilatlarla da əlaqə saxladım və müsbət cavab aldım. Nəticədə, gənclərimizlə bugünkü gözəl səfəri təşkil etdik. Səfərimiz olduqca maraqlı keçdi. Gənclərimiz bir-birlərini daha yaxından tanıdılar, fikir mübadiləsi etmək imkanları oldu. TÜGVA İqdr İl təmsilçisi kimi məqsədimiz gənclərə ən gözəl və ən yaxşı xidməti göstərməkdir. Naxçıvana olan səfərimizlə də bunu təmin etdiyimizi düşünürəm. İqdıra çox yaxın şəhər olsa da, ilk dəfədir, Naxçıvanda. Buraya gəldiyim üçün çox şadam. Qonaqpərvərlik gözəldir, insanlar mehribandır, indiyədək bura gəlmədiyimiz üçün təəssüfləndik. Naxçıvana növbəti dəfə fərqli proqramla, daha geniş layihə ilə gələcəyik. Bunun üçün təkcə İqdirdə deyil, Türkiyənin müxtəlif bölgələrində daha böyük tədqiqatlar aparmağı planlaşdırırıq.

Onu da qeyd edim ki, Naxçıvana gənclərimizin marağı böyükdür. Keçən il Azərbaycan-Türkiyə gənclərinin Zəfər Düşərgəsi təşkil edilmişdi. Burada gənclər çox gözəl əlaqələr qurublar, razı qalıblar. Naxçıvanda olan gənclər buraya yenidən gəlmək istəyirlər. Əminəm ki, bu gün burada iştirak edən gənclərimiz də onlar kimi düşünəcəkdir. Biz naxçıvanlı gəncləri də İqdirdə qonaq etmək istəyirik. Yalnız İqdirdə deyil, müxtəlif bölgələrimizdə də onları qarşılaya bilərik, onlar üçün əlimizdən gələni edirik.

Songül Məric – İqdr Universitetinin İlahiyyat fakültəsinin tələbəsi: – Naxçıvana gəldiyim üçün sevinirəm. Naxçıvan ilk baxışdan gözəldir. Bu mənada, binaları, xüsusilə tarixi binaları, muzeyləri, abidələri qeyd edərdim. Burada bir çox yerləri gözdik. Heydər Əliyev Muzeyində bu dövlətin qurucusunu bir daha yaxından tanıdıq. Türk dünyasının böyük öndəri Mustafa Kamal Atatürkün büstünü ziyarət etdik, duyğulandıq, qürurlandıq. Çox sevindik ki, Naxçıvanda da bu böyük türk sərkərdəsinin xatirəsi yaşadıdır, əziz tutulur. Xan Sarayının naxçıvanlı xanların yaşadığı bir yer olduğunu öyrəndik. Bu, həqiqətən də, maraqlıdır. İstərdim ki, digər türk

Türkiyə Gənclik Vəqfi İqdr İl təmsilçisi Cəmaləttin Cantəpə: "Naxçıvana növbəti dəfə fərqli proqramla, daha geniş layihə ilə gələcəyik"

gənclər də gəlsinlər, bu cür tarixi yerləri gözsünlər. Axı bizim dədə-babalarımız buradan keçib, burada döyüşüblər, yaşayıblar. Bəli, türk tarixi ilə bağlı bilginizi zənginləşdirmək, ruhunuza xitab edən yerlər görmək üçün Naxçıvan ideal yerdir. Biz Naxçıvanı çox sevдик.

Asiya Avcı – İqdr Universitetinin Aşbazlıq bölməsinin tələbəsi: – Əvvəlcə mən bu səfəri təşkil edənlərə, Naxçıvana gəlməyimiz üçün bizə şans yaradanlara təşəkkür edirəm. Buradakı insanlar mehribandır, qayğıkeşdir. Bizi çox yaxşı qarşıladılar, heç nəyimiz əskik olmadı. Naxçıvan bir elm, mədəniyyət ocağıdır. Buradakı tarixi-dini abidələr Naxçıvan haqqında düşüncələrimizi zənginləşdirdi. Möminə xatın türbəsi eşitmişdim ki, bir qadının şərafinə ucaldılıb, amma belə gözəl memarlıq üslubu olduğunu bilmirdim. Bu memarlıq nişanələri türk xalqının zəkasının nə qədər dərin olduğunu, necə bir-birinə yaxın və qardaş olduqlarını bir daha göstərir. Naxçıvan mətbəxinin zəngin olduğunu eşitmişəm. Bu mövzuda da öyrənəcəklərim oxuduğum peşə üzrə mənə çox yardımı olacaq. Naxçıvana belə səfərlərin daha çox olmasını istəyirəm. Naxçıvan gəzdikcə daha çox öyrənəcəyimiz bir yerdir.

Zilan Təkinalp – İqdr Universitetinin İlahiyyat fakültəsinin tələbəsi: – Bu il universitetdən məzun oldum. Türkiyə Gənclik Vəqfinin dəstəyi ilə təşkil edilən bu səfərdə iştirakımdan çox məmnunam. Naxçıvanın bir çox xüsusiyyətlərini bəyəndim. Açıq, ilk gözüme dəyən şəhərin çox təmiz olmasıdır. Ekoloji baxımdan çox xoşuma gəldi.

Tarixi nöqteyi-nəzərdən, siyasi gündəmdə də iki xalqın bir-biri ilə bağlılığının həmişə şahidi olmuşuq. Bu bağlılığın muzeylərdə sənədləşdirildiyini görməkdən böyük zövq aldım. Bununla da beynimizdəki tarixi bağlılığı bir daha yenilənmiş olduq. Adı müqəddəs kitabımız olan "Qurani-Kərim"də də keçən Əshabi-kəhf ziyarət etdik. Uca dağlarla əhatəli bu yerin aurası ilk baxışdan insanı özünə cəzb edir. Allah sanki bu yerlərə bir möcüzə bəxş edib. Oranı yaxşıca gözdik, dualarımızı etdik. Bu dini abidə çox böyük heyrət hissi yaşatdı. Naxçıvan səfəri bizim üçün əla keçdi.

Mustafa Gözəl – İqdr Universitetinin Səhiyyə Xidməti Məslək Yüksəkokuğunun tələbəsi: – Mən Türkiyənin Şanlıurfa bölgəsindəyəm, İqdirdə təhsil alıram. İlk dəfədir ki, Naxçıvana gəlirəm. Bir çox yerləri gözdik. Öncə deyim ki, şəhər memarlıq cəhətdən mükəmməl qurulub. Oxuduğum ixtisas üzrə Duzdağ mənim diqqətimi daha çox çəkdi. Duzdağ Fizioterapiya Mərkəzi şafəverici xüsusiyyəti ilə seçilir. Səhiyyə turizmi yeri kimi Duzdağ tanınır və buraya bir çox ölkələrdən insanlar müalicə üçün gəlirlər. Burada öyrəndiklərim mənim üçün əhəmiyyətli idi və mənimlə birgə təhsil alan digər dostlarıma da bu barədə danışacağam. Əminəm ki, Naxçıvan onların da diqqətini çəkəcəkdir.

Sərdar Öztürk – İqdr Universitetinin İlahiyyat fakültəsinin doktorantı: – Müxtəlif şəhərlərin tarixi, mədəniyyəti məni çox maraqlandırır. Lakin Naxçıvana olan marağım bir başqadır. Bu gün biz Naxçıvanın bir çox gəzməli, görməli yerlərində olduq. Duzdağ Fizioterapiya Mərkəzi və Əshabi-kəhf ziyarətgahı isə mənim üçün ən yaddaqalan məkanlardan oldu. Türkiyədə də Duzdağ və Əshabi-kəhf var. Lakin buradakı Duzdağ da, Əshabi-kəhf də çox fərqlidir. Naxçıvanda Duzdağda insanlar üçün yüksək səviyyəli səhiyyə xidməti üçün hər cür şərait yaradılıb. Bu, Naxçıvanda

insanların sağlamlığına necə böyük diqqətlə yanaşıldığını göstərir. Yer in altında belə gözəl müalicə mərkəzi yaratmaq və xəstələrinin təbii yolla müalicəsinə nail olmaq düşünürəm ki, mükəmməldir. Türkiyənin Mərsin və Diyarbəkir şəhərlərində də Əshabi-kəhf mağaraları var. Ancaq bu ziyarətgahın daha fərqli bir mənəvi təsiri vardır. Onu da deyim ki, biz orada başqa ölkələrdən də Əshabi-kəhf ziyarətə gələn

olduğunu gördük. Bu ziyarətgah əsl dini turizm mərkəzinə çevrilib. Bu, xalqın dini inanc yerlərinə dövlətin diqqət və ehtiramının nişanəsidir. Görülən işlər milli-mənəvi dəyərlərin qorunub saxlanılması ilə yanaşı, əxlaqi keyfiyyətlərin də burada üstün tutulmasının göstəricisidir.

Şəfa İşlər – İqdr Universitetinin Bədən Tərbii və İdman Yüksəkokuğunun tələbəsi: – Bir çox böyük şəhərlərdə olmuşam, bu şəhərlərin yüksək müasirliyini, inkişafını Naxçıvanla müqayisə etsəm, yəqin ki, heç bir fərq tapa bilmərəm. Naxçıvan da hər yer yaşillıq, al-əlvan gül-çiçək içərisindədir. Getdiyimiz məkanlar o qədər təmizdir ki, inanın, bu təmizliyi başqa şəhərlərdə görmək mümkün deyil. Bütün bunlar insanların zəhmətkeşliyindən, gözəlliyə vurğunluğundan xəbər verir. Burada infrastruktur elə qurulub ki, heç bir nöqsan yoxdur. Diləyirəm ki, bu diyar gündən-günə çiçəklənsin, onun mədəniyyətinin, təhsilinin, elminin yeni-yeni nailiyyətləri bizi daha da sevindirsin.

Mehriban Özdəmir – İqdr Universitetinin Fənn Ədəbiyyat fakültəsinin Türk dili və ədəbiyyatı ixtisasının məzunı: – Naxçıvana ilk dəfədir, gəlirəm. Bu səfər məni çox sevindirdi. Çünki Naxçıvanın turistik yerləri ilə internet üzərindən çox maraqlanmışam. Hər zaman buraya gəlmək arzusunda olmuşam. Şəkillərdə gördüyümdən daha gözəldir bu şəhər. Xüsusilə də memarlıq üslubu mənim çox diqqətimi çəkdi. Ziyarət zamanı Naxçıvan Gənclər Fondu və Turizm Departamentinin əməkdaşları bizi müşayiət etdilər. Bizi çox gözəl qarşıladılar. Buranın insanları, doğrudan da, çox istiqanlı, kömək etməyi sevəndirlər. Bir çox gəzməli-görməli yerləri ziyarət etdik. Ən təsirli Əshabi-kəhf ziyarətgahı idi. Burada insan o qədər saflaşır, paklaşır ki, sanki dünyaya yenidən gəlir. Naxçıvan, mən deyirdim ki, mədəniyyət mirasıdır. Və mən bütün yaxınlarıma belə asanlıqla gedə biləcəyimiz bu yerləri gəlib görməklərini tövsiyə edirəm. Arzum budur ki, iki ölkənin dövlət başçıları arasındakı dostluq və xalqlarımız arasındakı qardaşlığı gənclər olaraq davam etdirək, azərbaycanlı gənclərlə əlaqələrimiz daha da möhkəmlənsin.

✉ Güntac ŞAHMƏMMƏDLİ
✉ Gülcəmal TAHİROVA

Naxçıvan Muxtar Respublikasında yaradılan şərait əhalinin rifahını, sağlamlıq imkanlarını yüksəltmiş, insan sağlamlığının təminatına dayaq olmuşdur. Bu özünü son illərin ən aktual probleminə çevrilən pandemiya ilə mübarizəyə qarşı muxtar respublikamızda aparılan tədbirlərin müsbət nəticələrində daha aydın bürünə verir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin xüsusi diqqət və qayğısı sayəsində muxtar respublikada COVID-19 infeksiyasına qarşı qabaqlayıcı tədbirlər yüksək səviyyədə təşkil edilmiş, xəstəliyin geniş yayılmasının qarşısı alınmış, əhali infeksiya ilə mübarizədə fəal iştirak etmişdir. Bütün bunlara görə Naxçıvanda pandemiya qarşı görülən işlər, aparılan tədbirlərin müsbət nəticələri nümunə olmuşdur. İnfeksiya ilə mübarizə tədbirlərinin gücləndirilməsi istiqamətində görülən işlərdən biri də 2021-ci ildə Naxçıvan Muxtar Respublikası Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin binasının yenidən tikilərək ən müasir tibbi avadanlıqlarla və lazımı reaktiv və dezinfeksiya vasitələrlə təmin edilərək əhalinin istifadəsinə verilməsi verilmişdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin 2022-ci il 15 fevral tarixli Sərəncamına əsasən "Naxçıvan Muxtar Respublikasında gigiyena və epidemiologiya sahəsində fəaliyyətin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı 2022-2025-ci illər üzrə Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi muxtar respublikada aparılan əks-epidemik tədbirləri, sanitariya-epidemioloji xidmətin fəaliyyətini önə çəkmişdir. Proqramın icrası ilə əlaqədar verilmiş tapşırıqların yerinə yetirilməsi məqsədilə muxtar respublikada əks-epidemik tədbirlər çərçivəsində sanitariya-epidemioloji xidmətin fəaliyyəti yenidən qurularaq günün tələbləri səviyyəsinə çatdırılmışdır.

Ötən dövr ərzində yaşayış məntəqələrində və əhalinin sıx olduğu yerlərdə grafikə uyğun dezinfeksiya

Ötən dövr ərzində 5801 obyektə 2 milyon 236 min kvadratmetrdən artıq sahə dezinfeksiya olunub

işləri aparılmış, idarə, müəssisə və təşkilatların inzibati binaları və xidmət sahələri mərhələli şəkildə dezinfeksiya olunmuşdur. Naxçıvan Muxtar Respublikası Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi, onun rayon təşkilatlarının həkim-epidemioloq, epidemioloq köməkçiləri, dezinfektor təlimatçılarının iştirakı ilə təkcə 2022-ci ilin ötən dövrü ərzində muxtar respublikanın şəhər və rayonlarında viruslara yoluxmanın qarşısının alınması, bu sahədə aparılan müvafiq profilaktik tədbirlərin effektivliyinin yüksəldilməsi məqsədilə grafik əsasında Naxçıvan şəhərində 311, Şərur rayonunda 1040,

Babək rayonunda 1207, Ordubad rayonunda 661, Culfa rayonunda 1216, Kəngərli rayonunda 488, Şahbuz rayonunda 330, Sədərək rayonunda isə 549 olmaqla, ümumilikdə, 5801 obyektə dezinfeksiya işləri aparılmışdır ki, bu da 2 milyon 236 min kvadratmetrdən artıq sahəni əhatə edir. Hazırda genişmiqyaslı dezinfeksiya tədbirləri davam etdirilir. Həmçinin mərkəz tərəfindən may ayı ərzində 20 müəssisədə monitorinqlər aparılmış, Naxçıvan şəhəri ərazisində inşa edilən yaşayış komplekslərinə baxış olmuş, tikintidə çalışan işçilər üçün əmək şəraitinə uyğun nəzərdə tutulmuş soyunub-geyinmə otaqları, xüsusi geyim formaları, sanitariya qovşaqlar, yeməksaxanaların, ilk tibbi yardım dərmanlarının sanitariya norma və qaydalarına cavab verib-verməməsi yoxlanılmışdır.

Proqramın icrası ilə əlaqədar ola-

raq sanitariya epidemioloji vəziyyətlə bağlı şəhər və rayon mərkəzi xəstəxanalarında və ambulatoriyalarında monitorinqlər təşkil edilmişdir.

Kütləvi qeyri-infeksiyon xəstəliklərin qarşısının alınması məqsədilə 2022-ci ilin mart ayından bu günədək Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin toksikoloji laboratoriyası tərəfindən qeyri-ərzaq məhsullarında 7 nümunədə 20, ərzaq məhsullarında 10 nümunədə 36 analiz olmaqla, ümumilikdə, 56 nümunə aparılmışdır.

Görülən işlər muxtar respublikada səhiyyənin təkmilləşməsi və əhalinin keyfiyyətli tibbi xidmətlə təmin olunması ilə nəticələnməkdədir. Bu da insan sağlamlığı, rifahı və təhlükəsizliyinə göstərilən qayğının ən bariz nümunəsidir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası
Səhiyyə Nazirliyinin
mətbuat xidməti

XXI əsrdə Azərbaycan Respublikasının ikinci dəfə müstəqillik qazanması ölkəmizin sosial-iqtisadi və mədəni inkişafında mühüm mərhələnin başlanğıcını qoydu. Bu sürətli inkişafda tarix və mədəniyyət abidələrimizin araşdırılmasına dövlət qayğısının gündən-günə artmasının da şahidi olurduq. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri cənab Vasif Talibovun tövsiyəsi əsasında Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Naxçıvan Bölməsi və dünyanın müxtəlif ölkələrinin universitetləri arasında elmi əlaqələr yaradılmışdır.

Beynəlxalq Azərbaycan-Amerika Birləşmiş Ştatlari arxeoloji ekspedisiyasının üzvləri

Bu elmi əlaqələrin sayəsində tarix və mədəniyyət abidələrinin öyrənilməsi ilə bağlı beynəlxalq arxeoloji ekspedisiyalar təşkil edilməkdə, ölkəmizin qədim tarixinin öyrənilməmiş səhifələri üzə çıxarılmışdır. Bu ilin may ayında Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Naxçıvan Bölməsi və Amerika Birləşmiş Ştatlari Pensilvaniya Universitetinin birgə təşkil etdiyi arxeoloji ekspedisiya Sədərək rayonunun qədim Kültəpə yaşayış yerində Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü Vəli Baxşəliyev və Pensilvaniya Universitetinin professoru Lauren Ristvetin rəhbərliyi ilə tədqiqatlar başlanmışdır.

Sədərək yaşayış yeri ilə bağlı elmi ədəbiyyatda müxtəlif məlumatlar verilmişdir. Azərbaycanın görkəmli arxeoloqları, həmçinin xarici ölkə tədqiqatçıları bu yaşayış yerində olmuş, onun böyüklüyünə heyrət etmişdir. Yaşayış yerində ilk arxeoloji qazıntılar 2011-ci ildə Vəli Baxşəliyev və Abbas Seyidov tərə-

findən kiçik bir sahədə aparılmışdır. Daha sonra müxtəlif illərdə Sədərək Kültəpəsinə beynəlxalq Azərbaycan-Amerika Birləşmiş Ştatlari arxeoloji ekspedisiyasının üzvləri gəlmiş, yaşayış yerinin planı çəkilmiş və onun 20 hektar sahəni əhatə etdiyi müəyyən olunmuşdur. Yaşayış yerinin tədqiqatları zamanı Sədərək Kültəpəsindən Neolit, Eneolit və Kür-Araz mədəniyyətinə aid olduqca müxtəlif və maraqlı arxeoloji materiallar tapılmışdır. Bu tapıntılara əsasən Sədərək Kültəpəsində həyatın eramızdan əvvəl VII minillikdə başladığını demək mümkündür.

2019-cu ildə beynəlxalq Azərbaycan-Amerika Birləşmiş Ştatlari arxeoloji ekspedisiyasının üzvləri Sədərək Kültəpəsində üç müxtəlif yerdə yoxlama qazıntısı aparmış, Erkən Dəmir və Dəmir dövrünün inkişaf etmiş mərhələsinə aid maddi mədəniyyət nümunələri əldə etmişlər.

Qədim Sədərək Kültəpəsi ilə bağlı xalq arasında müxtəlif rəvayətlər var. Bu rəvayətlərdə Sədərək Kültəpəsinin yerində böyük bir şə-

hərin varlığı, həmin şəhərin tufan nəticəsində məhv olması ilə bağlı məlumatlar öz əksini tapmışdır. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Naxçıvan Bölməsi və Amerika Birləşmiş Ştatlari Pensilvaniya Universitetinin birgə təşkil

zamanı bu şəhərin tarixi də müəyyən edilmişdir. Karbon nümunələrinin analizi şəhərtipli strukturların təqribən eramızdan əvvəl 900-790-cı illərdə, yəni Urartuların Cənubi Qafqaza yürüşlərindən xeyli əvvələ aid olduğunu müəyyən etməyə im-

Eramızdan əvvəl III-II minilliyin ortalarında burada məskunlaşan Kutu tayfaları Urartu yazılarında Etiuni adı ilə xatırlanmışdır. Assur mənbələri Urartuların şimal tayfaları ilə müharibədə məğlubiyətindən, Urartu mənbələri isə Etiuni kralları ilə görüşlərdən mə-

Axtarışlar, tapıntılar

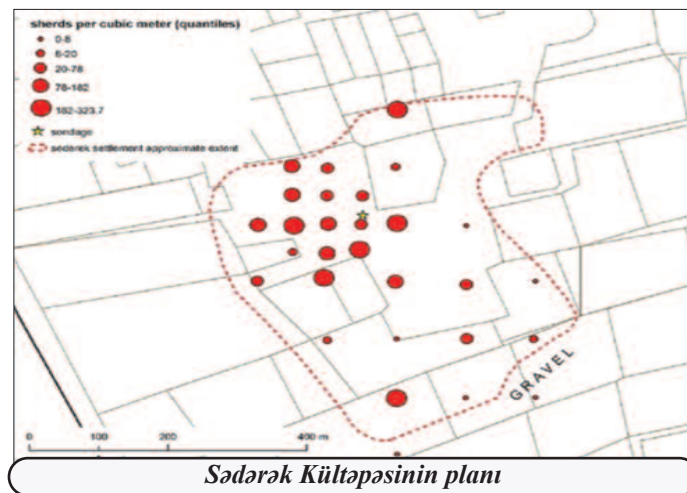
Qədim Sədərək şəhəri

etdiyi arxeoloji ekspedisiyanın 2022-ci ilin may-iyun aylarında Sədərək Kültəpəsində apardığı arxeoloji qazıntılar nəticəsində bu əfsanələrin müəyyən tarixi köklərə malik olduğu ortaya çıxmışdır. Arxeoloqların tədqiqatları uğurla nəticələnmiş, Sədərək Kültəpəsində şəhər strukturunun qalıqları, o cümlədən daş döşənməmiş küçələr, böyükhəcmli, düzbucaq formalı ictimai binaların qalıqları, dəyərli keramika nümu-

kan vermişdir.

Diqqətçəkici məqamlardan biri də şəhərin düzənlik ərazidə salınmasıdır. Etnoqrafik məlumatlar göstərir ki, bu ərazidən vaxtilə gursulu olduğu ortaya çıxmışdır. Tədqiqatlar yeni başladığından şəhərin içməli su təminatı ilə bağlı fikir demək çətindir. Bu tip şəhərlərin su təminatı, əsasən, saxsı və ya daşdan hazırlanmış su boruları vasitəsilə olmuşdur. Daş

lumət verir. Eramızdan əvvəl VIII əsrdə Urartuların Cənubi Qafqaza yürüşlərinin aktivləşməsi şəhər sakinlərini Sədərək qalasını inşa etməyə vadar etmişdir. Sədərək qalası, Qızqala, Oğlanqala kimi möhtəşəm müdafiə sistemlərində möhkəmlənən ulu əcdadlarımız düşmənlə müqavimət göstərmişdir. Etiunilər Urartu mənbələrində ən çox xatırlanan tayfalardan biridir. Azərbaycanın qərb bölgə-

Sədərək Kültəpəsinin planı

Sədərək Kültəpəsində daş döşəməli küçə və böyük binaların qalıqları

nələri, insanların təsərrüfat həyatını əks etdirən maddi mədəniyyət qalıqları aşkar olunmuşdur. Məlum olduğu kimi, Naxçıvanda şəhərtipli yaşayış yerləri eramızdan əvvəl III minilliyin sonunda meydana çıxmışdır. Tapıntılar sübut edir ki, bu əhəng Dəmir dövründə də davam etmişdir. Sədərək Kültəpəsi Cənubi Qafqazda, o cümlədən Azərbaycanın Dəmir dövrünə aid ən qədim şəhər yeridir. Arxeoloji araşdırmalar zamanı bu şəhərin yalnız bir qisminin – 600 kvadratmetrlik sahəsinin qalıqları aşkar olunmuşdur. 2019-cu ildən aparılan tədqiqatlar

döşəmələrin, böyük ictimai binaların aşkar edilməsi şəhərin qaynar və zəngin həyata malik olduğunu göstərir. Tapıntılar göstərir ki, şəhər sakinləri daşdan və gildən hazırlanmış qablardan, təsərrüfat məqsədilə isə böyük küplərdən istifadə etmişlər.

Sədərək Kültəpəsinin Son Tunc və Erkən Dəmir dövrləri təbəqəsi eramızdan əvvəl XIV-IX əsrləri əhatə edir. Yaşayış yerinin digər dövrlərinə aid mədəni təbəqə hələlik aşkar edilməmişdir. Ehtimal edirik ki, Neolit və Eneolit dövrlərinə aid qədim yaşayış yeri şəhərin qalıqları altında qalmışdır.

lərinə və Naxçıvanda məskunlaşan bu tayfalar ölkəmizin torpaqlarını yadellilərdən mərdliklə qorumuşlar. Sədərək həm indi, həm də qədimdə doğma Naxçıvanımızın qeyrət qalası olmuşdur.

Gələcək araşdırmalar zamanı Sədərək şəhərinin digər strukturları da aşkar olunacaq, əldə olunan nadir arxeoloji materiallar Azərbaycan, o cümlədən Naxçıvan tarixinin yeni səhifələrini üzə çıxarmağa imkan verəcəkdir.

Vəli BAXŞƏLİYEV
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü

Respublikamız müstəqillik dövrünə qədər qoyduqdan sonra, xüsusilə Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olan, bir ucu Qərbdən, digər ucunu Şərqdən gələn tarixi və strateji əhəmiyyətli Naxçıvan Muxtar Respublikasında sarsılmaz özülə malik olan milli-mənəvi dəyərlərimizə, elm və təhsil sahəsinə, ədəbi yaradıcılığa qayğı artmışdır. Naxçıvan həmişə sözün, sənətin, ədəbiyyatın beşiyi kimi şöhrət qazanmış, bu doğma diyar dünyəvi mədəniyyətinə nadir incilər bəxş etmişdir. Dil və üslub baxımından Naxçıvan şairlərinin əsərləri az araşdırıldığından onların tədqiq olunmasına ciddi ehtiyac vardır.

Bu baxımdan filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Elburus Vəliyev bu günlərdə işıq üzü görən “Grammatik məfhumların tədrisində bədii ədəbiyyatlardan istifadə” (naxçıvanlı yazarların əsərləri üzrə) adlı dərs vəsaiti məxsusi olaraq diqqəti cəlb edir və bu sahədə mövcud olan boşluğu doldurmaq baxımından ciddi əhəmiyyət kəsb edir. Nəşrin elmi redaktoru filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Nicat Yaqubov, rəyçiləri filologiya elmləri doktoru, professor Sədaqət Həsənova və filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Qalibə Hacıyevadır. Azərbaycan dilindəki qrammatik kateqoriyaların mənimlədilməsində, xüsusən nəzəriyyə ilə təcrübənin uzlaşmasında mühüm əhəmiyyətə malik olan dərslər Naxçıvan Dövlət Universitetinin Elmi Şurasının 2021-ci il 3 aprel tarixli qərarı ilə çap olunmuşdur.

Dərs vəsaiti “Ön söz”, 9 bölmə, “Nəticə” və “İstifadə edilmiş ədəbiyyatların siyahısı”ndan ibarətdir. Əsərdə məxsusi olaraq Azərbaycan dilində formadüzəldən şəkilçi morfemlərin təsnifi, şəkilçi morfemlərin dilin qrammatik quruluşunda tutduğu mövqe, onların yerinə yerdəyişmə funksiyaları və bir sıra məsələlər araşdırılmışdır. Əsərin ərsəyə gəlməsinin aktuallığını şərtləndirən, zəruriliyi haqqında geniş bəhs edən müəllif ön sözdə yazır: “Bu vəsaitin hazırlanmasında əsas obyekt olaraq məhz Naxçıvan ədəbi mühitinə məxsus şairlərin əsərləri seçilmişdir. Çünki Azərbaycan yazarlarının əsərlərinin dil xüsusiyyətləri istənilən qədər araşdırılıb, təhlilə cəlb olunub, yüzlərlə məqalə yazılıb, onlarla kitab çap edilib. Ancaq Naxçıvan ədəbi mühitində formalaşmış, püxtələşmiş orta və cavan, yaşlı şairlərin şeirləri ya az tədqiq olunub, ya da heç araşdırılmayıb”.

Məlumdur ki, ötən əsrin 70-ci illərindən üzü bəri Naxçıvan ədəbi mühitində formalaşmış şairlərin əsərləri dil materialları ilə zəngin bir xəzinədir. Buna görə də müəllif sarsılmaz özülü malik olan bu xəzinədə Azərbaycan ədəbi dilinin bütün sahələrinə: fonetik, leksik, morfoloji, sin-

elliptik formalıdır. Bu da, çox şübhəsiz ki, şeirin lakonikliyi daha çox artırır və nitqimizin daha da çox sadələşməsinə, axıcılığına, emosionallığına xidmət edir.

Əsərin “Əbülfəz Muxtaroglunun şeirlərində morfoloji və sintaktik yolla söz yaratmaq imkanları” bölməsində şairin dil va-

və bu dil vahidlərinin ədəbi dilin zənginləşməsindəki rolundan geniş söz açıq.

“Rahil Tahirinin şeirlərində morfoloji və sintaktik yolla söz yaradıcılığı” adlı bölmədə həmin şeirlərdə şəkilçi morfemlərlə düzəlmiş yeni vahidlər, habelə sintaktik yolla sözyaratma üsulları ilə düzələn, bədii tutumu ağır olan söz və ifadələr seçilib nümunə kimi təhlil olunmuşdur. Və nəhayət, dərsləyin “Qanun Ümmanın şeirlərində işlənmiş leksik morfemlərlə düzəlmiş leksəmlər” adlı sonuncu bölməsində şairin şeirlərində saysız-hesabsız düzəlmə sözlər araşdırılmışdır.

Qeyd edək ki, bu vəsait deməyə imkan verir ki, Naxçıvan ədəbi mühitinin görkəmli sənətkarlarının yaradıcılığı ədəbi-bədii xüsusiyyətləri ilə ümum-Azərbaycan ədəbiyyatını zənginləşdirən nümunələr olduğu kimi, naxçıvanlı şairlərin əsərlərinin dil xüsusiyyətləri ədəbi dilimizi zənginləşdirən dəyərli mənə kimi də diqqətə layiqdir və bu qisim şairlərin əsərlərinin dilçilik nöqtəyi-nəzərdən araşdırılması çoxsaylı yeni dil faktlarının aşkarlanmasına zəmin yarada bilər. Bolonya sistemində tədris prosesində irili-xırdalı çətinlikləri aradan qaldırmaq üçün, yeni müasir Azərbaycan dilinin bütün şöbələrinin ən kiçik detalları ilə mənimlətmək, xüsusən nəzəriyyə ilə praktikanın vəhdətinə nail olmaq üçün haqqında bəhs etdiyimiz yeni nəşr olduqca əhəmiyyətli tədris vəsaitidir.

Zülfiyə İSMAYIL
AMEA Naxçıvan Bölməsinin əməkdaşı,
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

Yeni nəşrlər

Müasir Azərbaycan dilinin tədrisinə yeni töhfə

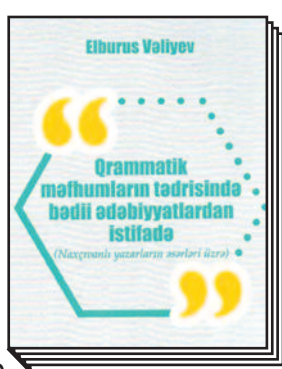
taktik və digər şöbələrinə aid nümunələri toplamış və təhlil süzgecindən keçirmişdir. Naxçıvan ədəbi mühitinin yetimlərinin şeir dilində morfoloji və sintaktik yolla yaranan sözlər arasında leksik morfemlərlə düzələn yeni sözlər geniş şəkildə araşdırılmaya cəlb edilmişdir.

“Hüseyn Razinin şeir dilində şəkilçi morfemsiz predikativlik və seqment cümlələr” adlı ilk bölmədə müəllifin qənaətinə, şairin şeir yaradıcılığı forma və üslub baxımından, həmçinin söz düzümünə görə digər sənətkarlardan fərqlənir, o, əsərlərində real dil faktlarından istifadə etmişdir.

“Asim Yedigərin şeirlərində işlənmiş elliptik hadisəli söz birləşmələri və cümlələrin işlənmə məqamları” adlı növbəti bölmədə tanınmış şairin çoxşaxəli yaradıcılığının müxtəlif istiqamətlərinə müraciət olunur. Müəllifin araşdırmasının nəticəsi olaraq Asim Yedigərin şeirlərində elliptik hadisəli yarımçıq cümlələrə rast gəlinir.

Əsərin “Vaqif Məmmədovun şeirlərində morfoloji yolla söz yaradıcılığı” adlı bölməsi də dil faktlarının zənginliyi və intensivliyi cəhətdən diqqəti özünə cəlb edir. Unudulmaz sənətkarın şeirlərinin dili zəngindir və dil materialları ilə yığılmış bir xəzinədir. Şairin yaradıcılığında əsas nitq hissələrinə aid maraqlı dil vahidləri kifayət qədərdir ki, bütün bu dil faktları yeni nəşrdə təhlil edilir.

“Xanəli Kərimlinin yaradıcılığında işlənmiş söz birləşmələri və onların sintaktik xüsusiyyətləri” bölməsində qeyd edilir ki, şairin şeirlərində və digər deyimlərinə ismi və feili birləşmələrdən daha çox istifadə olunub. Maraqlıdır ki, şairin şeirlərində işlənmiş təyini söz birləşmələri içərisində III növ təyini söz birləşmələri daha çox diqqəti cəlb edir və onların əksəriyyəti

hədləri ilə çox zəngin olan bədii məxəz hesab oluna biləcək şeirləri kitabda geniş şəkildə tədqiq olunmuşdur.

“Elxan Yurdoğlunun şeirlərində işlənmiş isim və feillərin morfoloji xüsusiyyətləri” başlıqlı paragrafda əsas nitq hissələri olan isim və feillərin işlənmə tezliyi və məqamları, həmçinin bədii tutumu araşdırılmışdır. Müəllifin fikrincə, Elxan Yurdoğlu şeirlərində ən çox isimlərdən və isimlərin təkrarı ilə yaranan təriflərdən, bir də elliptik formalı cümlələrdən – misralardan istifadə etmişdir.

Əsərdəki “Qafar Qəribin şeirlərinin sintaktik xüsusiyyətləri” adlı bölmə də maraqlıdır. Əsərdəki “Qafar Qəribin şeirlərinin sintaktik xüsusiyyətləri” adlı bölmə də maraqlıdır. Əsərdəki “Qafar Qəribin şeirlərinin sintaktik xüsusiyyətləri” adlı bölmə də maraqlıdır. Əsərdəki “Qafar Qəribin şeirlərinin sintaktik xüsusiyyətləri” adlı bölmə də maraqlıdır.

Məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrinə işə qəbul müsabiqə yolu ilə aparılır

Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən məktəbəqədər təhsil müəssisələrinə işə qəbul üçün elan edilmiş müsabiqənin test imtahanlarına start verilib. “Naxçıvan Muxtar Respublikasında pedaqoji heyətin dövlət ümumi təhsil, məktəbəqədər təhsil və peşə təhsili müəssisələrinə işə qəbulu, bilik və bacarıqlarının qiymətləndirilməsinin aparılması Qaydaları”nın təsdiq edilməsi haqqında Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 14 aprel tarixli Qərarına uyğun olaraq ilk dəfə keçirilən müsabiqəyə 33 tərbiyəçi-mü-

lim, 9 musiqi rəhbəri və 1 tibb bacısı olmaqla, ümumilikdə, 43 vakant vəzifə çıxarılıb.

Müsabiqədə 60 namizəd qeydiyyatdan keçib. Tərbiyəçi-müəllim vəzifəsi üzrə keçid balını (24) toplamaqla ən yüksək nəticə göstərən namizəd vəzifəyə təyin olunur. Tibb bacısı üzrə keçid balını (40) toplayan namizədlər klinik tapşırıq mərhələsində iştirak edəçklər. Musiqi rəhbəri üzrə keçid balını (24) toplaymış namizədlər üçün qabiliyyət imtahanı keçiriləcək.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət İmtahan Mərkəzinin mətbuat xidməti

Qarabağ – 30 illik həsrətin sonunda vüsahına qovuşduğumuz mədəniyyət incimiz, musiqi beşiyimiz! Musiqi mədəniyyətimizin bütün yaradıcılıq qolları yüzilliklərböyü bu torpaqda yanaşı addımlamışdı. Aşıq sənətinin, muğamın, xalq mahnılarının beşiyidir Qarabağ! Bəlkə də, bu səbəbdən xalq arasında məşhur olan bu ifadə formalaşmış: “Qarabağda hamının gözəl səsi olur, hətta körpələr muğam üstə ağlayıb, gülürlər”. Bu yurdun musiqi tarixi özü qədər qədimdir. Bu müqəddəs yurd yeri incəsənətimizə çoxlu xanəndələr, bəstəkarlar, musiqi ifaçıları, şairlər və yazıçılar bəxş etmişdir. Neçə-neçə əsrlər öncə Qurbani, Lalə, Abdalgülablı Valeh, Aşıq Pəri, Aşıq Abdulla (Sarı Aşıq), Aşıq Səməd, Aşıq Abbasqulu, Aşıq Nəcəfqulu, Aşıq Cəfərqulu kimi qüdrətli saz-söz ustaları aşıq sənətinin ən gözəl incilərini məhz bu torpaqda yaratmışlar. Qarabağda ustad aşıqların sazının sehrli simindən çıxan aşıq musiqisini bənzərsiz bir fidan kimi böyümüş, çiçəklənmiş və zamanla musiqi sənətimizin bütün sahələrinə təsir etmişdir. Onun təsirindən “Arazbarı”, “Mani”, “Kərəmi” və Azərbaycanın musiqi simvoluna çevrilən “Qarabağ şikəstəsi” yaranıb.

Musiqi beşiyimiz Qarabağda igidlərin süngü-bıçaqla dastan yazdığı müqəddəs Şuşamız isə musiqi konservatoriyamızdır. Bura Azərbaycan musiqisinin ölməz korifeylərindən olan dahi Üzeyir bəyin musiqi tariximizdə əbədləşən əsərlərini yazdığı yurddur. Şuşa Xan qızı Natəvanın, Mir Möhsün Nəvvabın, Xərrat Qulunun, Hacı Hüsniyyənin, Seyid Şuşinskiyinin, Xan Şuşinskiyinin, Zülfü Adıgözəlovün, Rəşid Behbudovun, Zülfüqar Hacıbəyovun, Fikrət Əmirovun, Niyazinin, Soltan Hacıbəyovun, Süleyman Ələsgərovun da vətənidir. Qarabağın, o cümlədən Şuşanın dağılı-yamaqlı, güllü-çiçəklili, buz bulaqlı, dağ havalı təbiətindən ilham alan bu musiqiçilərimizin yaratdığı əsərlər dillər əzbəri olub, könüllər fəth edib.

Şeyrin, musiqinin vətənidir Qarabağ. Vaqif də, Zakir də bu yerlərdən ilham alaraq ədəbiyyatımıza incilər bəxş edib, şeyrdən füsunkar bir çələng hörüblər. Beləcə, musiqi ilə poeziyanın vəhdətindən yaranan Qarabağ muğamları musiqimizin ən təsirli nəğməsinə çevrilib. Yalnız muğamdan ibarət deyil Qarabağın musiqi çələngi. Sevginin nəğməsinə dinlədiyimiz “Segah”ı, lirik duyğulara daldıran “Şur”u, iztirabı, həyəcanı, qüssə-kədəri duyduğumuz “Cahargah”ı və mərdlik, gümrəhlik hissi ilə insanı yenidən həyata bağlayan “Rast”ı da var.

Qarabağ mühitində yetişmiş daha

bir böyük sənətkar var – Cabbar Qaryaqdioğlu! Xanəndələr xanəndəsi, muğamın ustadı! Xalq musiqimizin, aşıq sənətinin bütün sirlərini dərinləndirən, şeirlər yazan, mahnılar bəstələyən ilk xanəndə kimi tarixə düşən sənətkar! Qaryaqdioğlunun əsas qayəsi Qarabağ musiqi sənətinin yaşaması və günümüzə qədər gəlib çatması olmuşdur. Ömrünün 60 ilini xalqdan öyrəndiyi və topladığı 500-dən artıq mahnını işləyib, gələcək nəsillərə ötürmək üçün çalışın Cabbar Qaryaqdioğlu Zaqaqaziyada ən yaxşı xalq ifaçısı kimi şöhrət qazanıb. Hətta onu Azərbaycan xalq musiqisinin canlı ensiklopediyası da adlandırdılar. Onun “Şahnaz”ı, “Qatar”ı, “Heyratı”sı musiqi xəzinəmizin ən qiymətli inciləridir.

Qarabağın adı çəkiləndə Seyid Şuşinskiyini xatırlamaq qeyri-mümkündür. Yüksək ifaçılıq məharəti, zil səsi ilə “Arazbarı” aşıq havasını muğam şəklinə ilk oxuyan ustad! Qaryaqdioğlu onu “Şərq musiqisinin incisi” adlandırdı. Oxuduğu muğamlar ilə nəinki tamaşaçıları, hətta böyük muğam ustalarını belə heyrətə gətirirdi. Qarabağ xanəndəlik məktəbinin ən böyük simalarından biri olan Seyid Şuşinskiyinin yaxın Şərq xalqları musiqisində ən çox şöhrət qazanmış muğamlardan biri olan, dinləyicidə coşğunluq

oyadan “Cahargah” muğamının mahir ifaçısı idi. Bundan başqa, “Mahur”, “Nəva”, “Məsnəvi”, “Mani”, “Arazbarı” və “Heyratı” onun səsi ilə könülləri fəth edib. Xalq musiqimizin çırpınan ürəyi olan Seyid Şuşinskiyinin “Rast”da və “Kürdi-Şahnaz”da “Dil-kəş”i ilk dəfə oxuyan musiqiçi kimi yaddaşlara həkk olub.

Musiqi beşiyimiz olan Qarabağın böyük ustad tarzəni Aşıq Valeh, xalq alətlərinin xüsusi vurğunu olan, milli məxsusluğu dünyəvi texnika ilə məharətlə birləşdirən Bülbül, böyük saz-söz ustadı Aşıq Abbasqulu, Mikayıl Müşfiqin məşhur “Oxu tar” şeirini həsr etdiyi dahi ustad Qurban Pirimov, “Rast”ın düzlük, mərdlik xüsusiyyətlərini ustalıqla vurğulayan Zülfü Adıgözəlov və Sadiqcan Azərbaycan mədəniyyəti tarixində misilsiz xidmətlər göstərmiş fəxslər olublar. Əvvəllər diz üstündə çalınan tarı ilk dəfə sinəyə qaldıran Sadiqcan həm də bu musiqi alətini təkmilləşdirərək Azərbaycan musiqi alətləri sırasına daxil edən fəxslərdir. O, milli musiqi alətlərimizin tacı olan tara cingənə və kök simlər əlavə edərək simlərin sayını 5-dən 11-ə çatdırıb. Onun təkmilləşdirdiyi tar yalnız Azərbaycanda, Qafqazda deyil, hətta Orta Asiyada da geniş yayılaraq ölkəmizin musiqi simvoluna çevrilib.

Qarabağın ayrı-ayrı bölgələrində doğulub, boya-başa çatmış musiqi-

çilər Azərbaycanın, Qafqazın və yaxın ölkələrin bir çox şəhərlərində konsertlər vermiş, milli musiqimizlə doğma Vətənin sadasını hər tərəfə yaymışlar. Azərbaycanın göz bəbəyi, musiqi beşiyi olan bu yurd yerinin hər bir musiqiçisi öz ifası ilə yeni nəslə sanki Qarabağın bir hissəsini ötürmüş, Şuşanın zəngin və əvəzolunmaz musiqi ruhunu aşılamışlar.

Azərbaycan musiqisinin inkişafında Qarabağdan çıxmış və elə adı

miz cəngavərlik yerisini, döyüşə çağırışı ifadə edən “Cəngi”nin sədaları ilə qalxdı Vətənin müdafiəsinə. Onlar döyüşün ən qızgın anında belə toqun, güllənin səsinə deyil, Şuşanın dağlarında yangılanan və bütün Azərbaycanda eşidilən Xanın səsinə duyurdular. Onun narahət ruhu “Qarabağ şikəstəsi” ilə Vətən oğullarını döyüşə səsləyirdi. Beləcə, zəfər nəğməsi oldu Qarabağın musiqi ilə yörgülən əcazkar ruhunun təsiri, qəmzəli

Qarabağ Azərbaycanın musiqi beşiyidir

Qarabağla qoşa çəkilən, musiqimizin klassiki, opera sənətinin banisi, görkəmli alim, musiqişünas, alovlu publisist, pedaqoq Üzeyir Hacıbəyov! Musiqi adamı yox, elə musiqinin özü olan adam! Onun musiqiləri xalqımızın canına, qanına sirayət edərək mədəniyyətimizin ayrılmaz bir hissəsinə çevrilib. Şərqdə ilk opera olan “Leyli və Məcnun” onun adı ilə bağlıdır. Dövlət Himnimizin musiqisini

gülüşü ilə yaddaşlarda qalan Xudayarı cusa gətirərək Vətən savaşının ən qızgın anında bu şərqini söylədi:

Deyirlər; bülbül çəmən yaxşıdır, İnsançün laləzar, Vətən yaxşıdır. Şair; sorma Vətən nədən yaxşıdır? Adı gəlcək könlüm dastana döndü, Dastana döndü...

İndi hər qarışında “Şur”, “Segah” pərvazlanan Qarabağda hər daş, hər qaya igidlərimizin dilindən düşməyən bu azadlıq, qələbə şərqisini dinləyir. “Xudayarı təsnifi” ilə həsrətin şərqisi bitdi, zəfərin nəğməsi oxundu musiqi beşiyimiz Qarabağda, Şuşada! Azadlığın nəğməsi ilə Qarabağın bütün dağları, təpələri, darələri, düzləri gül-çiçəyə büründü. Eşqi ilə şeirlər yazılıb, nəğmələr bəstələndən xarıbülülün şərfinə vaxtilə keçirilən festival bərpa edildi. Ana yurdun əsl sahibləri yalnız Qarabağda bitən bu gözəl çiçəyin görüşünə gəldi. Üzeyir Hacıbəyovun, Fikrət Əmirovun, Qara Qarayevin, Ələkbər Tağıyevin, Müslüm Maqomayevin, Niyazinin, Tofiq Quliyevin, Vasif Adıgözəlovün bəstələdiyi əsərlər Şuşanın dağlarında əks-səda doğurdu. Xarıbülülün ətri və gözəlliyi isə onu görənləri başqa cür heyran etmişdi. Onun ətrində cənnətin qoxusu duyulurdu. Çünki mərd igidlərin qanı ilə sulanan torpağın bağrında bitmişdi. Onun ətrində Vətəni, milləti, yurdu üçün atasını, anasını, yarını, övladını arxasında buraxaraq Qarabağın azadlığı üçün canından keçən igidlərin qoxusu duyulurdu. Artıq xarıbülül təkcə Qarabağın nadir çiçəyi deyildi, o həm də zəfər nəğməsinin ən zil melodiyasına çevrilib.

Zəfər nəğməsinin sədaları altında Şuşada Vaqifin poeziya günləri də yenidən keçirildi. Vaqifin azad ruhu bərpa olunan məqbərəsinin önündə salamlayırdı onun görüşünə gələnləri. Sözlün, musiqinin çələnginə dönən Şuşada şeirin ahəngi muğamın zümzüməsinə qarışmışdı. Zamanın fəvqində duran, əzəli və əbədi musiqi statusu alan muğamımız bir daha əbədləşdi Qarabağ torpağında. Azadlığa və müstəqilliyə qovuşduğumuz bu məsud anların, qürurlu günlərin sevincinə çevrildi muğam.

Səcdəgahımız, qıbləgahımız olan Qarabağda musiqinin, muğamın təsiri ilə artıq təbiətin bütün fəsilələrində bülbüllər oxuyur, quşlar cəh-cəh vurur. Zəfərin nəğməsi çalınandan bəri bu torpaqlarda canlı və cansız olan hər şey dil açıb danışır. Təbiətin ruhunu oxşayan bu şərqinin təsiri ana torpağı da dilə gətirdi. İllərdir, anasından ayrı düşərək həsrətin alovuyla qovrulmuş Vətən torpağı yeri-göyü lərzəyə gətirəcək bir hayqırıqla “Ayrılmaz, ayrılmadı və heç bir zaman ayrılmayacaq könül candan” söylədi.

İlahə ALLAHVERDİYEVA
Naxçıvan Dövlət Universitetinin
Jurnalistika ixtisası üzrə
III kurs tələbəsi

Tələbələrle dostluq görüşü

Naxçıvan şəhərində İqdir Universiteti və Naxçıvan Dövlət Universitetinin basketbol komandaları arasında yoldaşlıq görüşü keçirilib. Gənclər və İdman Nazirliyi ilə Naxçıvan Basketbol Federasiyası tərəfindən birgə təşkil olunan görüşün nəticələrində əsasən qarşılaşma Naxçıvan Dövlət Universiteti tələbələrindən 57:46 hesablı üstünlüyü ilə yekunlaşdı.

Oyundan sonra Naxçıvan Basketbol Federasiyasının sədri Elbrus İsayev ənənəviləşməyə doğru gedən İqdir Universiteti-Naxçıvan Dövlət Universiteti yoldaşlıq görüşlərinin əhəmiyyətindən bəhs edib. Gözəl oyuna görə hər iki komandaya təşəkkür edən Elbrus İsayev qalib komandaya ayrılmış kuboku qonağa hörmət əlaməti olaraq qarşılaşma ölkə təmsilçilərinə təqdim edib.

İdmançılarımız Bakıdan 27 medalla geri dönüb

Bakı şəhərindəki “Sərhədi” İdman Olimpiya Mərkəzində MMA, pankration və qreppinq üzrə Azərbaycan birinciliyi və çempionatı, həmçinin respublika turniri (8-9 və 10-11 yaşlılar) keçirilib. Bakı və bölgələri təmsil edən komandalar, eləcə də 60-dan çox klubdan, ümumilikdə, 900-dən çox idmançı öz qüvvəsini sınaayıb.

İki gün keçirilən yarışlarda muxtar respublikanı Naxçıvan Kikboksinq Federasiyasının sədri, idman ustası Xəyal Abdullayevin rəhbərliyi ilə “Turan” Döyüş Klubunun 24 idmançısı təmsil edib. Təmsilçilərimizdən 22-si mükafatçıları sırasına düşüb.

Ən yaxşı nəticə Əbülfəz Cəfərova məxsus olub. 11 yaşlı idmançımız respublika turnirində 44 kiloqram çəki dərəcəsi üzrə həm pankration, həm də qreppinq növündə qızıl medal əldə edərək ikiqat sevinc yaşayıb. Dünya çempionu Sadiq Kərimov (2008-ci il, 47 kiloqram) MMA növündə birinciliyi əldən verməyib. Mətin Tapdıqov, İbrahim Əliyev, Qalib Qayıbalıyev, Asim Karimli qreppinqdə, Onur Əliyev, Tunar Abdullayev və Sinan Nəsrili isə pankrationda birinci olublar. Adı-çəkilən idmançılar və klubun digər üzvləri komanda aktivinə müxtəlif əyarlı medallar qazandıranı bacarıblar. Nəticədə, Naxçıvan idmançıları 10-u qızıl, 9-u gümüş, 8-i bürünc olmaqla, ümumilikdə, 27 medal qazanıblar.

Naxçıvan Muxtar Respublikası
Gənclər və İdman Nazirliyinin
mətbuat xidməti

Elan

“Naxçıvan Tikisi” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti bildiriş ki, 10 iyul 2022-ci ildə səhmdarların növbəti yığıncağı keçiriləcəkdir. Yığıncaq Naxçıvan şəhəri, İdris Məmmədov küçəsi 1, saat 14:00-da olacaqdır. Yığıncağın gündəliyinə daxildir:

- 1.Yeni heyvətın sədrinin seçilməsi
- 2.Digər məsələlər.

İtmişdir

Safərov Əli Yusif oğlunun adına olan avtomobilin texniki pasportu itdiyindən etibarsız sayılır.

ŞƏRQ qapısı
Baş redaktor:
MEHRİBAN SULTANOVA

Ünvan: AZ-7000,
Naxçıvan şəhəri, “Təbriz” küçəsi 14.
Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47
Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18
Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52
E-mail: serqqapisi@nakhchivan.az

Qeydiyyat №: 575
Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Nömrəyə məsul: Telli Məmmədova
Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib və Əcəmi NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.
Tiraj: 1500. Sifariş № 502